Co ADO powinien zapewnić IOD? (cz. II)

W poprzednim artykule punktowaliśmy obowiązki Administratora Danych względem IOD. Wskazywaliśmy na praktycznych przykładach, na czym w rzeczywistości polega wsparcie Inspektora w wykonywaniu jego funkcji. Część drugą poświęcamy działaniom ADO, które nie powinny mieć miejsca w stosunku do osoby pełniącej tę funkcję.

Pamiętaj, że na naszym blogu znajdziesz również inne artykuły poświęcone funkcji IOD:

- Jak poprawnie zawiadomić Prezesa UODO o wyznaczeniu IDO?
- Lista lektur prawniczych Inspektora Ochrony Danych
- Jakie są zadania Inspektora Ochrony Danych?
- Niezależność i brak konfliktu interesów w pracy IOD
- Ile powinien zarabiać IOD?
- Odpowiedzialność IOD, czyli za co IOD może odpowiadać

Czego ADO nie może oczekiwać od Inspektora Ochrony Danych?

RODO wskazuje również czynności, których administrator danych nie może wykonać wobec Inspektora Ochrony Danych. Poniżej ich lista z krótkim komentarzem:

- **przekazywanie Inspektorowi Ochrony Danych instrukcji** dotyczących wykonywania jego zadań (np. instrukcji dotyczących wyników, jakie należy osiągnąć, sposobu rozpatrywania skargi lub tego, czy należy przeprowadzić konsultacje z organem nadzorczym)

Przykład praktyczny:

Podczas wielu lat naszej pracy, nie zdarzyła nam się jeszcze nigdy taka sytuacja. Jednak możemy sobie wyobrazić, że działający niezgodnie z prawem ADO, chce skorumpować swojego IOD, oczekując od niego przychylnej dla siebie opinii czy ukrycia czegoś w raporcie. Oczywiście takie działania są niezgodne z RODO i mogą zakończyć się nałożeniem kary na samego ADO.

- **zobligowanie IOD do przyjęcia określonego stanowiska** w sprawie przepisów dotyczących ochrony danych, np. ich określonej wykładni

Przykład praktyczny:

Instrukcja co do konkretnego zachowania to bardzo rażący przypadek naruszenia zasad współpracy na linii ADO – IOD. Jednak w przypadku oczekiwania przyjęcia odmiennej wykładni

przepisów, trudniej o zero – jedynkową ocenę. IOD ma prawo przyjmować różne obowiązujące powszechnie wykładnie i to nie ulega wątpliwości. Jeśli jednak IOD zawsze będzie przyjmować wykładnie najbardziej restrykcyjne i utrudniające działanie ADO, to współpraca między stronami może być trudna. Pamiętajmy o tym, że nie zawsze wykładnia UODO jest ostateczna. WSA czy NSA również wpływają na linię interpretacyjną, czasem ją zmieniając.

- **odwoływanie lub ukaranie** Inspektora Ochrony Danych **za wypełnianie** swoich **zadań**

Chodzi tu o kary w różnych formach, bezpośrednie albo pośrednie, np. brak albo opóźnienie awansu, utrudnienie rozwoju zawodowego, ograniczenie dostępu do korzyści oferowanych pozostałym pracownikom. Należy przy tym pamiętać, że zakaz odwoływania IOD dotyczy wykonywania jakichkolwiek jego zadań wynikających lub związanych z pełnieniem funkcji. Nie prowadzi to oczywiście do bezkarności Inspektora Ochrony Danych w przypadku wykonywania tych zadań w sposób nienależyty.

Wszelkie uchybienia, błędy czy też niepodjęcie wymaganych działań powinny być traktowane jako niewypełnienie zadań, co już może prowadzić do pociągnięcia inspektora ochrony danych do odpowiedzialności (np. niezorganizowanie szkolenia dla Zespołu, brak kontaktu z osobami, których dane dotyczą, etc.).

Przykład praktyczny:

Taki przypadek na szczęście nie był do tej pory naszym udziałem. Być może wynika to z tego, że zawsze dużą rolę przykładamy do wytłumaczenia ADO naszego stanowiska. Prezentujemy konkretne orzeczenia, wytyczne czy decyzje. Każdy ADO powinien liczyć się jednak z tym, że nie może zwolnić IOD za prezentowanie stanowisk odmiennych od tych przez siebie oczekiwanych. ADO powinien również pamiętać o tym, że nikt nie może nakazać mu działać zawsze zgodnie z wytycznymi IOD. Inspektor nie podejmuje decyzji biznesowych i to ADO wciąż decyduje o tym jak działa jego organizacja.

- **delegowanie podległości IOD** na inną osobę lub jednostkę organizacyjną, niż najwyższe kierownictwo administratora

Przykład praktyczny:

O ile w niektórych przypadkach IOD może raportować o stanie ochrony danych do innych osób, to już nie może być im podległy. Art. 38 ust. 3 RODO wskazuje wprost na bezpośrednią podległość najwyższemu kierownictwu.

- **zobowiązanie** Inspektora Ochrony Danych **do poniesienia osobistej odpowiedzialności** za przypadki naruszenia przepisów RODO

Przykład praktyczny:

Za ochronę danych osobowych odpowiada cała organizacja, a nie tylko IOD. Rolą IOD jest dochowanie najwyższej staranności w swojej pracy, ale już nie zagwarantowanie tego, że żadne naruszenia nie będą miały miejsca. IOD nie może zostać również obciążony karą finansową przez UODO.

- **uniemożliwianie bądź ograniczanie** Inspektorowi Ochrony Danych **kontaktu z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych**

Przykład praktyczny:

Kontakt na linii IOD – UODO nie może być ograniczany. Jednym z zadań IOD jest współpraca z organem nadzorczym. Pamiętajmy jednak, że np. w przypadku naruszeń ochrony danych, to ADO dokonuje zgłoszenia. Działanie IOD w tym zakresie może mieć miejsce jedynie na podstawie pełnomocnictwa. Mieliśmy jednak do czynienia z sytuacją, kiedy to IOD zgłosił naruszenie do UODO bez zgody ADO. Co ciekawe odbyło się to również bez stosownego pełnomocnictwa.

Podsumowanie

W swojej praktyce spotykaliśmy się z sytuacjami, kiedy ADO odbierał IOD wpływ na organizację. Nie zapewniał odpowiednich zasobów, nie respektował zaleceń. Spotykaliśmy również sytuacje, kiedy IOD tworzył bardzo niepraktyczne procedury, niepotrzebnie utrudniające działanie organizacji.

Dobrze funkcjonujący IOD, musi posiadać pewien poziom niezależności. Tylko faktycznie niezależny IOD, zapewni organizacji zgodność z RODO. Taki IOD może również dać cenną informację zwrotną o funkcjonowaniu organizacji. Niezależność daje Inspektorowi możliwość wpływania na organizację. Z kolei ADO nie musi zawsze tym wpływom ulegać. Jeśli z jakiegoś powodu, zdaniem ADO, zalecenia IOD nie są dla organizacji korzystne, budzą jego wątpliwości, to

warto, żeby ktoś z zewnątrz ocenił pracę IOD. Ostatnie 27 pytanie w ramach akcji kontroli relacji ADO – IOD, brzmiało „Czy administrator kontroluje pracę inspektora, jeżeli tak, to w jaki sposób?".

Współpraca na linii IOD – ADO, to nieustanne ścieranie się ochrony prawa do prywatności (reprezentowanej przez IOD) z potrzebami operacyjnymi organizacji (reprezentowanej najczęściej przez Zarząd). Istnienie równowagi w tej relacji jest kluczem do sukcesu. Dla obu stron relacji.

Autor artykułu:

Przemysław Zegarek, Prezes Zarządu Lex Artist sp. z o.o.

Źródła:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Ogólne rozporządzenie o ochronie danych)
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)